

sidste Samling, var ledsaget af Motiver, i hvilke det klart udtaltes, at Althinget kun havde at afgive en Betænkning med Hensyn til samme, idet det derpaa tilføjedes: „Medens Kongen selvfølgelig vil tillægge denne al den Betydning, som den fortjener, er det paa den anden Side indlysende, at den endelige Fastsættelse af Islands forfatningsmæssige Stilling i Riget ikke bør udsættes til en ubestemt Fremtid, men vil blive truffen, naar Althinget har erholdt Væilighed til at udøve den samme tilkommende raadgivende Medvirkning i denne Sag.“ Strax da den kongelige Commissarius fremtraadte for Althinget og fremsatte Regjeringens Anskuelse med Hensyn til Sagen, lagde han ogsaa overordentlig Vægt paa, at det Forslag, som nu paany fremkom for Althinget, om end i ændret Skikkelse, blev forelagt Althinget for sidste Gang, og at Althinget allsaa nu maatte afgive Betænkning over Sagen vel vidende, at Spørgsmaalet om Islands forfatningsmæssige Stilling i Riget ikke oftere vilde vende tilbage til Althingets Overveelse. Under Forhandlingerne i Althinget har denne Opfattelse af Sagen ogsaa spillet en meget fremragende Rolle, og det er navnlig fra Mindretallets Side gjentagne Gange blevet gjort gjældende ligeoverfor Fleertallet, at Sagen ikke oftere kom tilbage, og at man forspildte Althingets Ret til at tale med i Sagen ved nu at styde den fra sig. Endelig skal jeg gjøre opmærksom paa, at efterat Forhandlingerne vare sluttede, fremdrog den kongelige Commissarius i sit Slutningsforedrag atter dette Moment, idet han sagde: „Hviteerede Althingsmænd! Som jeg før bemærkede, gaaer jeg ud fra den visse Forudsætning, at Forhandlingerne om Forfatningsagen nu ere tilende, og at Hans Majestæt Kongen nu vil træffe Bestemmelse om, hvorledes Islands Forvaltning skal vidnes“ o. s. v. Disse Udtalelser ere saa klare og bestemte, at de ikke tilstede nogen Tvivl. Der er heller ikke nogen Tvivl om, hvilket Indtryk de have gjort paa Althinget, og jeg formener, at det herefter maa staae uigjensidelig fast, at Regjeringen ikke oftere kan forelægge noget Forslag for Althinget angaaende Islands forfatningsmæssige Stilling i

Riget. Der har været meget Vællen i tidligere Regjeringers Optraaden ligeoverfor Island, og det seer ud — dog tør jeg ikke have nogen ubetinget sikker Mening i saa Henseende —, som om denne Vællen ogsaa har medvirket til at forvirre Begreberne paa Island. Det vilde derfor ogsaa være i høj Grad beklageligt, om de sidste bestemte udtalte Ord, som jeg nylig citerede, ikke ubetinget skulde staae fast. Jeg er imidlertid overbevist om, at hverken den nuværende eller nogen fremtidig Regjering vil kunne vige fra dem. Men naar vi nu dog saaledes gaae ud fra, at det er noget Givet, at denne Sag ikke oftere kan forelægges Althinget til Overveelse, saa bliver jo Spørgsmaalet, om der da er nogen Udsigt til, at der alligevel kan vindes Noget derved, at Sagen bliver skudt ud. Men jeg seer ikke, hvad det virkelig skulde kunne være. Derimod forekommer det mig, at man, naar man læser Althingets Forhandlinger opmærksomt igjennem, af og til støder paa Udtalelser, der vidne om en Stemning, hvorefter noget mulig kan tabes ved Sagens Udsættelse. Jeg skal tillade mig at citere en saadan Utring, som oftere er kommen tilbage. Man har oftere sagt omtrent saaledes: „Ja, tage vi nu dette Udkast til Forhandling og gaae ind derpaa, hvad vinde vi saa derved? Have vi saa nogensomhelst Sikkerhed for, at f. Ex. det Pengebidrag, som tilsiges os, virkelig vil blive os tilstaaet? Have vi ikke meget mere Udsigt til, at Rigsdagen, naar vi nu samtykke i dette Udkast, yderligere vil knappe os af, og at Regjeringen vil give sit Samtykke dertil?“ Denne Slags Tvivl er jevnligt kommen frem i Althinget, men den vil jo finde sin Afgjorelse ved at gaae frem paa den Maade, som er paatænkt ved det foreliggende Lovforslag. Ved at dette ophævedes til Lov, vilde ikke blot de nævnte Udtalelser, som have spillet en vis Rolle under Forhandlingerne, men ogsaa flere andre af lignende Betskaffenhed være slaaede til Jorden. Island vilde da være stillet ligeoverfor en bestemt Kjendsgjerning, der var fremstaaet ved en enig Samvirken imellem Regjeringen og Rigsdagen, og Islanderne maatte saa søge at tage under Overveelse, om de paa et andet Grundlag end det, hvorpaa Althinget hidtil har stillet sig, vilde